

Legújabb kapcsolataim pedig onnan adódnak, hogy megtekintettem 1996 őszén az örmény kiállítást, ahol beírtam nevem a vendégkönyvbe észrevételeimmel. Ezek után meghívást kaptam előadás tartására, 1996. december 19-re a Fővárosi Örmény Klubba. Az előadásom kedvező fogadtatásra talált.

Az örménységnek elsősorban a vallási kultúrája érdekel, s érdeklődésem így fogalmazná meg: mi az a többlet, amit az örmény egyház adhat? A rendelkezésemre álló lehetőségek kapcsán ennek megismertetését kívánnám segíteni.

dr. Sasvári

László

Az 1996 nov. 21-26 között kiállított, Velünk élő kultúrák: Örmények c. kiállítás anyagából:

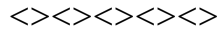
Tudja-e Ön, kedves honfitársunk, hogy milyen sok örmény származású van barátai, ismerősei, szomszédai, munkatársai között? A nevek - általában - elárulják viselőjük származását, de azt is, hogy mely területről származik a család, illetve a tatár, majd török üldöztetések elől milyen útvonalon menekültek az örmények. Ezért az örmény származású családok nevei között fellelhetők az örmény nyelvű neveken kívül török, perzsa, latin, héber, görög, arab, német, szláv, lengyel, román és magyar eredetű nevek is. Megérkezve Erdélybe a XVII. században - természetes folyamat eredményeként - igen sok családnév elmagyarosodott.

Az alábbi örmény családnéveket Szongott Kristóf 1898-ban kiadott „A magyarhoni örmény családok Genealógiája” c. könyvében feltárt 1182 családnév közül válogattuk, kiegészítve a XX. századi betelepülők neveivel. A felsorolás csupán bemutató jellegű, ezért elnézést kérünk azon örmény családoktól, akik nevei itt nem szerepelnek.

Agopcsa	Ámbrus	Bocsánczi	Czetz
Aján	Ájváz	Bogdán	Cziriák
Ajtony	Árvai	Bogdánfi	Császár
Akopján	Ávéd	Bogdánovics	Csausz
Alexa	Ázbej	Borbíró	Csiky
Ansurján	Bakerján	Böhm	Csomák
Antalfi	Balabanian	Bősze	Dajbukát
Arbanász	Balta	Buslig	Dániel
Asperján	Bányai	Buzát	Dávid
Avanesian	Bazilidesz	Buzesko	Diramerján
Avedikh	Beczássy	Buzogány	Dobák
Ábrahám	Bedrossián	Capdebo	Dobál
Ágoston	Beteg	Ciprián	Dobribán
Ákontz	Biluska	Czárán	Dóczi

Donogán	Jagamast	Maradék	Pleska
Donovák	Jamgosian	Markarian	Pongrácz
Dragomán	Jengibarjan	Markovich	Pungucz
Duducz	Jeremiás	Marosfi	Rácz
Duha	Jeretzian	Mártonfi	Retezár
Dsokebin	Jolbej	Másvilági	Roska
Ember	Joseffi	Medgyesi	Román
Esztegár	Kabdebó	Melikián	Sahin
Farkas	Kapatán	Melikh	Sárga
Fáraó	Kapitán	Merza	Sáska
Fark	Karapetián	Meskó	Serkisian
Fejér	Karácsony	Mészáros	Simay
Flórián	Karátsonyi	Misug	Simon
Fogolyán	Kasza	Moldován	Simonovics
Fugulyán	Katona	Moldvai	Spécián
Gabányi	Kazatsay	Muradin	Susán
Gábrus	Kehes	Násztur	Szamosujvári
Gajzágó	Keresztes	Nazarján	Szappanyos
Gaszperján	Kincses	Novák	Szarukán
Gách	Király	Nuridsán	Szábel
Gámenczi	Kirkosa	Nyegrucz	Számtartó
Gáspár	Kiss	Onucsán	Szárkiszján
Gergelyfi	Kocsár	Osztian	Szász
Gogomán	Kolcza	Ötvös	Száva
Gopcsa	Kondrai	Pakulár	Szekula
Gorác	Kopasz	Palatsián	Szenkovics
Gorove	Korbuly	Pap	Szentpéteri
Gorovej	Kovrig	Pap-Gergely	Szerján
Govrik	Kövér	Pattantyús- Ábrahám	Székelyhidi
Görög	Kristóf	Pátrubán	Szongott
Göcsején	Kritsa	Páskuly	Tarpinian
Gülbekián	Lászlóffy	Pászákász	Tarisnyás
Gyergyai	Lázár	Pécsics	Temesváry
Gyertyánfi	Lengyel	Peltekián	Todorfi
Hacsaturján	Lukács	Persián	Tolokán
Hankovics	Lukácsi	Petelei	Török
Hollósy	Lukácsfi	Petráskó	Tutsek
Issekutz	Macskásy	Petul	Tyrian
Istvánfi	Malhazián	Pingiczzer	Urmánczy
Jagamos	Mály	Pismisian	Vastag
Jakabffy	Mánya	Placsintár	Vartapetján
Jakobovits	Mányó		Vákár

Várterész	Vikol	Vuzdugián	Zárug
Vertán	Voith	Zajzon	Zászlófi
Verzár	Volf(Wolf)	Zakar	Zobor
Viczián	Vozgericsán	Zachariás	Zuhál

Egy örmény utazó-kereskedő a Duna mentén a XVIII. században

(Kivonat a szerzőnek a Fővárosi Örmény Klub 1997. május 15-én elhangzott előadásából)

1780-ban keresztül utazott hazánk földjén a tudós archeológus Domenico Sestini (1750-1832), aki uti élményeiről naplót vezetett, mely 1815-ben Firenzében jelent meg: "Viaggio curioso-scientifico-antiquario per la Valachia, Transilvania e Ungharia fino a Vienna" címmel.

Sestini útleírása gazdag forrásgyűjtemény a korabeli tudomány, a fellendülő műgyűjtés történetéhez, de emellett gazdag művelődéstörténeti adatokkal szolgál a felvilágosodás kori Magyarországra vonatkozóan.

Szerzőnk 1778-ban utazott Konstantinápolyba, ahol 18 évet töltött el. Mecénása a brit követ, Sir Robert Ainslie megbízta antik éremgyűjteménye rendezésével és gyarapításával. Több utat tett az akkori török birodalom területén. Hatalmas tudományos munkásságából és utinaplóiból jelenleg **az örmény vonatkozású adatokat foglaljuk össze.**

Sestini 1779-ben indult el Konstantinápolyból Bukarestbe, odautazása során érméket is gyűjtött a brit követ számára, s az egyik trákiai faluban megpihentek, Sestini pedig elindult éremszerző útjára: "Este elmentem az aranyművesek utcájába, akik **örmények** és görögök voltak, ahol néhány vésett drágakövet, néhány Hadrianus érmét és municipális veretet vettem. Láttam egy jó, arany Philippos-t és néhány ezüst Iysimachos-t, melyeket a tulajdonosnál hagytam az árukat érintő véleménykülönbség miatt."

A brit követ gyűjteményében nemcsak régi görög és római érmék, hanem **örmény pénzek** is voltak, **ezeket Sestini meghatározta, leírta, lerajzolta és publikálta.** A publikációból kitűnik, hogy ezek a Rupenida dinasztia érmei voltak az 1080-1375 közötti időből. Ugyanakkor nyilvánvalóvá válik, **hogy firenzei származású szerzőnk az örmény nyelvben is járatos volt.** Sestini bukaresti tartózkodása kb. 8 hónapot tett ki, innen indult tovább 1780 nyarán Erdélyen keresztül Bécs irányába, ahol a híres császári éremgyűjteményt kívánta tanulmányozni. A határt a vöröstoronyi szorosnál lépték át, az első nagyobb település Nagyszeben (Hermannstadt) volt. Sestini a város népességét 16 ezerre teszi, ezek között magyarok, szászok, székelyek (siculi), románok, görögök, **örmények**, morvák, lengyelek, oroszok, bolgárok, szerbek, zsidók és cigányok voltak, de ezek a népek, mint írja, nemcsak Nagyszebenben, hanem egész Erdélyben megtalálhatók. Továbbmenve, Gyulafehérváron is találkozott örményekkel. (i.m. 100. old) Pest-budai tartózkodásáról írva, Sestini név szerint említ egy örmény kereskedőt: